

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Tdo/51/2018
Identifikačné číslo spisu: 6315010372
Dátum vydania rozhodnutia: 12.06.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Štefan Michálik
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:6315010372.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Michálika, sudcov JUDr. Gabriely Šimonovej a JUDr. Viliama Dohňanského na neverejnom zasadnutí konanom 12. júna 2019 v Bratislave, v trestnej veci obvineného X. K. pre zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, 2 písm. b) Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 13. februára 2018, sp. zn. 3To/1/2018, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného X. K. sa o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Brezno z 9. októbra 2017, sp. zn. 1T/161/2015, bol obvinený X. K. uznaný vinným v bodoch 1 a 3 z pokračovacieho zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák., v bodoch 2 a 4 z pokračovacieho zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. c) Tr. zák., v bode 5 z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák., v bode 6 zo zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák., v bodoch 7 a 11 z pokračovacieho zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b), písm. c) Tr. zák., v bode 8 zo zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák., v bode 9 zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. c) Tr. zák., v bode 10 zo zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

1. dňa 1.1.2010 alebo 1.1.2011 v dobe od 01.00 hod. do 02.00 hod. v N. N., J. č. X prišiel do rodinného domu svojej priateľky W. I., prešiel do izby, v ktorej spala jeho dcéra mal. C. K., nar. XX.XX.XXXX a dcéra jeho priateľky mal. U. I., nar. XX.X.XXXX, ku ktorej si ľahol na kraj posteľ, začal ju chytať za prsia, keď mu povedala, že sa jej to nepáči, chytil ju za ruku, ktorú jej vykrútil, hodil ju na vedľajšiu posteľ tak, že ležala na bruchu, vzápätí si ľahol vedľa nej a povedal jej, že má držať hubu a rozťahnuť nohy, keď sa jej následne podarilo obrátiť na chrbát, začala mu klásť odpor a brániť sa tak, že sa mykala, kopala ho, snažila sa ho odstrčiť a kričala, držal jej však rukami obidve ruky, na to ju udrel pästou do nosa a chytil jej opätovne obidve ruky jednou rukou a druhou rukou jej siahol do nohavičiek, vopchal jej prsty do vagíny, pričom jej povedal, že aká je úzka, že konečne už nebude panna, pri tomto konaní jej nespôsobil zranenia, ktoré by si vyžiadali lekárske ošetrovanie,

2. dňa 1.1.2010 alebo 1.1.2011 v skorých ranných hodinách v N. N., J. č. X v rodinnom dome po tom, čo sa dopustil konania v bode 1, mal. U. I. povedal, že ak niečo cekne, tak ju zabije,

3. v presne nezistený deň v lete 2011 v popoludňajších hodinách v N. N., J. č. X prišiel do rodinného domu, prešiel do kuchyne nachádzajúcej sa na 1. poschodí, v ktorej na posteli ležala mal. U. I., túto chytil za ruku a povedal jej, že má vypadnúť do izby, čo ona odmietla, vzápätí ju zodvihol, prehodil si ju cez plece, na to mu začala klásť odpor a bránila sa tak, že ho kopala, vtedy jej povedal, že ideš, ideš, niesol ju po chodbe, kde sa zachytila o rám dverí v oblasti kľučky, vzápätí jej privrel ruku do dverí a zárubne, potom ju zniesol po schodoch do kúpeľne nachádzajúcej sa v prízemnej časti domu, kde ju položil na zem a napriek odporu jej stiahol krátke nohavice spolu s nohavičkami, pridržal jej ruky nad hlavou, hoci sa ďalej bránila tak, že sa trhala, kopala ho a kričala o pomoc, zakryl jej rukou ústa a povedal, že jej aj tak nikto nepomôže, že ak nezmlkne, tak ju zabije a jej telo v noci zakope, následne si stiahol nohavice a spodnú bielizeň, stoporeným pohlavným údom sa jej obtieral o vagínu až kým sa neukojil, pri tomto konaní jej nespôsobil zranenia, ktoré by si vyžiadali lekárske ošetrenie,

4. v presne nezistený deň v lete v roku 2011 v popoludňajších hodinách v N. N., J. č. X v rodinnom dome po tom, čo sa dopustil konania v bode 3, mal. U. I. povedal, že ak to niekomu povie, tak ju zabije,

5. dňa 30.1.2012 v popoludňajších hodinách v N. N., J. č. X na dvore rodinného domu po predchádzajúcom slovnom konflikte fyzicky napadol mal. U. I. tak, že ju zhodil na zem, v dôsledku čoho spadla na brucho, vzápätí ju chcel kopnúť nohou do hlavy, ktorú si kryla ľavou rukou, do ktorej ju kopol, čím jej spôsobil vyvrnutie palca ľavej ruky s dobou liečenia viac ako 2 týždne, pričom mala palec znehybnený sadrovou dlahou 10 dní a po jej zložení bolo nevyhnuté fyzické šetrenie ľavej ruky, miestna liečba bolesti a opuchu po dobu ďalších najmenej 7 dní,

6. v presne nezistený deň v januári 2013 približne o 23.15 hod v N. N. ukrytý pod schodmi budovy bývalého kina nachádzajúcej sa v blízkosti autobusovej zastávky, počkal na mal. U. I., ktorá vystúpila z autobusu a bola v tom čase v druhom trimestri tehotenstva, v dôsledku čoho sa nevládala aktívnejšie brániť, pričom o tejto skutočnosti vedel, keď prechádzala okolo, pristúpil k nej, chytil ju za ruku a odtiahol do svojho rodinného domu na H. č. XX, cestou sa jej vyhrážal, že ak nepôjde, zabije ju aj jej dieťa, v dome ju povyzliekal, hodil ju na posteľ v izbe a napriek tomu, že sa bránila tak, že sa ho snažila odstrčiť a kopnúť, mal s ňou pohlavný styk, po jeho skončení jej povedal „vidíš, ani to nebolelo, veď si si tým už prešla“, týmto konaním jej nespôsobil zranenia, ktoré by si vyžiadali lekárske ošetrenie,

7. v presne nezistený deň v januári 2013 približne o 24.00 hod. v N. N., H. č. XX, po tom, čo sa dopustil konania v bode 6, mal. U. I. priložil ku krku nôž a povedal jej, že o tom nesmie nikomu povedať,

8. v presne nezistený deň v dobe od 23.2.2013 do 28.2.2013 približne o 23.15 hod v N. N. ukrytý pod schodmi budovy bývalého kina nachádzajúcej sa v blízkosti autobusovej zastávky, počkal na mal. U. I., ktorá vystúpila z autobusu a bola v tom čase v druhom trimestri tehotenstva, v dôsledku čoho sa nevládala aktívnejšie brániť, pričom o tejto skutočnosti vedel, keď prechádzala okolo, pristúpil k nej, zobral jej mobilný telefón, vypol ho a odtiahol ju do svojho rodinného domu na H. č. XX, kde mu povedala, že má bolesti, aby ju nechal tak, načo jej odvetil, že aspoň ukojí seba a povedal jej, aby sa vyzliekla, čo aj urobila, potom ju položil na posteľ, rozťahol jej nohy a obtieral sa pohlavným údom medzi jej nohami až kým sa neukojil, týmto konaním jej nespôsobil zranenia, ktoré by si vyžiadali lekárske ošetrenie,

9. v presne nezistený deň od 23.2.2013 do 28.2.2013 v N. N., H. č. XX po tom, čo sa dopustil konania v bode 8, mal. U. I. povedal, že ak to niekomu povie, tak ju zabije,

10. v presne nezistený deň v apríli 2013 v nočných hodinách v N. N., J. č. X prišiel do rodinného domu, kde prešiel do izby, v ktorej v tom čase spala mal. U. I., ktorá bola v tom čase v poslednom

trimestri tehotenstva, v dôsledku čoho sa nevládala aktívnejšie brániť, pričom o tejto skutočnosti vedel, zaštrngal kľúčmi a povedal jej „aha, ja som už prišiel“ ľahol si k nej na kraj postele, stiahol si dole nohavice a spodnú bielizeň a napriek tomu, že mu vravela, aby ju nechal, že má silné bolesti, jej chytil hlavu, pritiahol ju do svojho rozkroku a chcel, aby ho orálne uspokojovala, pričom jej povedal, že keď mu už nemôže dať, tak mu aspoň vyfajčí, keď to nechcela urobiť a uhýbala hlavou, donútil ju otvoriť ústa tak, že jej rukami stlačil líca a do úst jej vložil stoporený pohlavný úd, s ktorým pohyboval až kým sa neukojil, týmto konaním jej nespôsobil zranenia, ktoré by si vyžiadali lekárske ošetrenie,

11. v presne nezistený deň v apríli 2013 v N. N., J. č. X v nočných hodinách po tom, čo sa dopustil konania v bode 10, mal. U. I. priložil ku krku nôž a povedal jej, „skúsiš to niekomu povedať“

Prvostupňový súd obvinenému uložil podľa § 199 ods. 2 Tr. zák., § 42 ods. 1 Tr. zák., § 41 ods. 2 Tr. zák., § 37 písm. h), m) Tr. zák., § 38 ods. 2, 4, 8 Tr. zák. súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 13 (trinásť) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. súd obvineného zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. súd zrušil výrok o treste z rozsudku Okresného súdu Brezno zo dňa 13. apríla 2015, sp. zn. 1T/130/2014, v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 27. mája 2015, sp. zn. 3To 57/2015, ktorým mu bol za pokus zločinu znásilnenia podľa § 14 ods. 1 Tr. zák., § 199 ods. 1, 2 písm. b) Tr. zák. a iné, uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 9 rokov a 8 mesiacov, na výkon ktorého bol zaradený do ústavu so stredným stupňom stráženia. Zároveň súd zrušil všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Proti vyššie citovanému rozsudku podal obvinený odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 13. februára 2018, sp. zn. 3To/1/2018, tak, že ho podľa § 319 Tr. por. zamietol ako nedôvodné.

Proti druhostupňovému rozsudku podal obvinený v zákonnej lehote prostredníctvom obhajcu dovolanie, z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), g) a i) Tr. por. do výroku o vine vo vzťahu ku všetkým skutkom ako aj výroku o treste. Namietal, že poškodená bola dcérou jeho bývalej družky a žiadne závery z prípravného konania ako aj konania pred súdmi túto okolnosť neustálili a nepotvrdili, že sa jedná o blízku osobu v zmysle § 116 Občianskeho zákonníka. Má za to, že v prípade, ak by sa táto okolnosť náležite zistila, súd by nebol oprávnený pripustiť právo poškodenej odmietnuť vypovedať. Je preto toho názoru, že za danej situácie mal Okresný súd Brezno ako aj Krajský súd v Banskej Bystrici vykonať dokazovanie v širšom rozsahu nad rámec vykonaného dokazovania, či u uvedenej osoby je namieste právna kvalifikácia skutkov ako kvalifikovanej skutkovej podstaty s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Podľa názoru obvineného takýto stav zakladá nezákonnosť celého doposiaľ vykonaného trestného konania. Opätovne poukázal na námietky, s ktorými sa nevysporiadal súd prvého a druhého stupňa, a to porušenie práva na obhajobu, nezákonnosť a nepoužiteľnosť dôkazov vykonaných v čase od začatia trestného stíhania po vydanie rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici (nezákonné umožnenie poškodenej odoprieť výpoveď), porušenie ustanovenia § 168 ods. 1 a § 176 ods. 2 Trestného poriadku a arbitrárnosť napadnutých rozhodnutí.

Obvinený považuje postup súdov v rozpore s nálezom Ústavného súdu, sp. zn. III ÚS 2/2009, z 17. marca 2009, v zmysle ktorého pokiaľ orgán verejnej moci nedá žiadnu odpoveď na viacero podstatných námietok trestne stíhanej osoby a jeho rozhodnutie neobsahuje preskúmateľné dôvody, na ktorých je založené, potom je potrebné toto arbitrárne rozhodnutie považovať nielen za nezlučiteľné so základnými zásadami vzťahu medzi orgánom verejnej moci a občanom vyplývajúcim z druhej vety ustanovenia § 1 ods. 1 Trestného poriadku a z čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ale i za rozporné s čl. 46 ods. 1 Ústavy. Zároveň poukázal na nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 115/03, sp. zn. III. ÚS 402/08, nakoľko podľa názoru obvineného napadnuté rozhodnutie krajského súdu a rozsudok

súdu prvého stupňa neobsahujú riadne odôvodnenie a neposkytujú jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkové relevantné otázky, ktoré boli obsiahnuté jednak v záverečnej reči obvineného ako aj v jeho odvolaní, čím došlo podľa obvineného k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a k porušeniu práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy SR. Ďalej namietal, že okresný ani krajský súd náležite neodôvodnili rozhodnutia, čím porušili § 168 ods. 1 a § 176 ods. 2 Tr. por. Navyše, pokiaľ súd za danej dôkaznej situácie pripustil pochybnosti ohľadne skutkových zistení a svoje rozhodnutie oprel len o názor odvolacieho súdu a závery znaleckého posudku PhDr. Martiny Bečkovej, mala byť podľa obvineného aplikovaná zásada „v pochybnostiach v prospech obvineného“. Má za to, že Okresný súd Brezno ako aj Krajský súd v Banskej Bystrici nezistil riadne skutkový stav, skutkové okolnosti nesprávne právne posúdil a použil nesprávne hmotnoprávne ustanovenia.

Z uvedených dôvodov navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil rozsudkom, že uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 13. februára 2018, sp. zn. 3To/1/2018, a rozsudkom Okresného súdu v Brezne z 9. októbra 2017, sp. zn. 1T/161/2018, bol porušený zákon v neprospech obvineného a podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnuté rozhodnutie krajského súdu a aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a prikázal Krajskému súdu v Brezne, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry v Brezne podaním zo 6. júla 2018, v ktorom uviedol, že napadnuté rozhodnutie považuje za zákonné, dostatočne odôvodnené a má za to, že v danej veci neexistujú dôvody dovolania uvedené v § 371 Trestného poriadku. Z uvedeného dôvodu navrhol, aby dovolací súd odmietol dovolanie obvineného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že toto bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a § 566 ods. 3 Tr. por.), oprávnenou osobou prostredníctvom obhajcu (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por. a § 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1, veta prvá Tr. por., keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté.

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. (§ 382 písm. c) Tr. por.).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa § 385 ods. 1 Tr. por., dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z obsahu spisového materiálu zistil, že rozsudkom Okresného súdu Brezno z 9. mája 2016, sp. zn. 1T/161/2015, bol obvinený X. K. podľa § 285 písm. a) Tr. por. za skutky uvedené v bodoch 1 až 11, ktoré mal spáchať na skutkovom základe tam uvedenom, oslobodený spod obžaloby, pretože nebolo dokázané, že sa tieto skutky stali. Na podklade odvolania okresného prokurátora Okresnej prokuratúry v Brezne Krajský súd v Banskej Bystrici z 10. novembra 2016, sp. zn.

2To 76/2016, podľa § 321 ods. 1 písm. b) Tr. por. zrušil rozsudok Okresného súdu Brezno, sp. zn. 1T 161/2015, z 9. mája 2016 v celom rozsahu a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil Okresnému súdu Brezno, aby vec v potrebnom rozsahu prejednal a rozhodol. Po vrátení veci Okresný súd Brezno doplnil dokazovanie vykonané na hlavnom pojednávaní v dňoch 25. apríla 2016, 20. februára 2017, 11. septembra 2017 a 9. októbra 2017 a rozhodol vo veci napadnutým rozsudkom.

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených pochybení, pričom má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania musia byť preto obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštanca.

Z inštitútu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je zrejmé, že trestné konanie je v zásade dvojinštančné a Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o dovolaní obvineného je viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili sudy nižšej inštanacie. Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že dovolanie nie je teda prostriedkom určeným na revíziu, či nápravu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa.

V zmysle konštantnej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky právo na obhajobu podľa dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. znamená vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného charakteristické pre to, ktoré štádiu trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby, pri vykonávaní procesných úkonov bez prítomnosti obhajcu a pod.

Rovnako nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. pri uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učiný v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2009, sp. zn. 2 Tdo 45/2009, uverejnené pod č. 7 v Zbierke Stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky).

V posudzovanej veci naplnenie tohto dovolacieho dôvodu považoval obvinený X. K. v nesprávnej kvalifikácii poškodenej ako blízkej osoby s poukazom na § 116 Občianskeho zákonníka a z toho vyplývajúceho práva poškodenej odmietnuť vypovedať na hlavnom pojednávaní. Z vyššie uvedeného vyplýva, že obvineným uplatňovaný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. neobstojí.

Vo vzťahu k dovolacím námietkam obvineného týkajúcich sa porušenia práva na obhajobu mal najvyšší súd z obsahu spisového materiálu za preukázané, že svedkyňa poškodená U. I. na hlavnom pojednávaní konanom 25. apríla 2016 a 11. septembra 2017 po zákonom poučení využila svoje právo a nevypovedala, zároveň však trvala na tom, čo uviedla v prípravnom konaní a žiadala, aby sa tieto výpovede prečítali. Ďalej uviedla, že na pojednávaní nechcela byť prítomná ani ako poškodená, necítila sa dobre a bolo jej to nepríjemné. (čl. 1. 435 a 581 súdneho spisu). Rovnako mal najvyšší súd z obsahu

spisu za preukázané, že svedkyňa poškodená by ujmu spočívajúcu v nebezpečenstve trestného stíhania, ktorú by svojou výpoveďou mohla spôsobiť obvinenému, s ktorým je v pomere obdobnom rodinnému pomeru, pociťovala právom ako ujmu vlastnú v zmysle § 130 ods. 2 Trestného poriadku vzhľadom na reálne existujúce a po dlhší čas trvajúce rodinným vzťahom obdobné a pre rodinný život svedkyne poškodenej dôležité väzby a vzťahy. V zmysle ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, právo svedka odoprieť výpoveď, ak by svojou výpoveďou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo osobám uvedeným v ustanovení § 130 ods. 2 prvá veta Trestného poriadku, je dôsledkom ústavnej ochrany pred takouto povinnosťou (článok 47 ods. 1 Ústavy SR, resp. článok 37 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd). Táto zásada má prednosť pred dosiahnutím účelu trestného konania v zmysle § 1 Trestného poriadku, a to aj vtedy, ak by v konkrétnej veci mohla viesť k dôkaznej núdzi (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. februára 2008, sp. zn. 1 Tošs 9/2008, uverejnené pod č. 35 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov SR 4/2008).

Vo vzťahu k obvineným namietanému dovolaciemu dôvodu uvedenému v § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. týkajúceho sa nezákonnosti a nepoužiteľnosti dôkazov vykonaných v čase od začatia trestného stíhania po vydanie rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici, najvyšší súd uvádza, že nie je predmetom skúmania dovolacieho súdu, akým spôsobom sa sudy nižších stupňov vysporiadali s hodnotením jednotlivých dôkazov, resp. aké závery z vykonaného dokazovania vyvodili, pretože tu ide o otázky skutkového charakteru, nakoľko správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže dovolací súd meniť ani dopĺňať. Dovolací súd nezistil žiadne pochybenie pri vykonaní dôkazov, dokazovanie na hlavnom pojednávaní bolo vykonané v súlade s ustanovením Trestného poriadku, z procesného hľadiska neboli porušené ustanovenia Trestného poriadku pri vykonávaní dôkazov, a preto nie je daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por.

Dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní nebol podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. K dovolaniu obvineného treba uviesť, že len formálne odkazuje na ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

K dovolateľom označenému dovolaciemu dôvodu najvyšší súd opätovne zdôrazňuje, že nie je prípustné preskúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku, skutkový stav teda môže dovolací súd hodnotiť len z toho hľadiska, či skutok alebo iné okolnosti skutkovej povahy boli správne právne posúdené v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Vzhľadom na uvedené, najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy aj ich hodnotenie súdmi nižších stupňov. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, upravovať, alebo meniť iba súd odvolací (§ 322 ods. 3 a § 326 ods. 2 Tr. por.). Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie nesprávne právne posúdenie skutku, alebo nesprávne použitie iného hmotnoprávného ustanovenia. Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie zistenie, že skutok bol napadnutým rozhodnutím kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu nešlo o žiadny trestný čin, alebo že išlo o iný trestný čin, alebo obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa súdným skutkom dopustil. Nesprávnym použitím iného hmotnoprávného ustanovenia sa rozumie, napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť trestného činu, príp. pochybenie súdu pri uložení úhrnného, súhrnného a spoločného trestu a toto ustanovenie sa vzťahuje aj na nesprávne použitie iných právnych predpisov.

V prejednávanej veci súd kvalifikoval konanie obvineného ako o trojnásobný zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona v bodoch 1, 3, 8, 10, v bodoch 2 a 4, 7 a 11 a 9 ako trojnásobný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b), c) Trestného zákona, v bode 5 ako prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona a v bode 6 ako zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona. Ako už najvyšší súd vyššie uviedol, pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie dovolacieho dôvodu uvedeného v cit. ustanovení je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy prvého a druhého stupňa. Nakoľko sudy ustálili, že skutok sa stal tak, ako je uvedený v skutkovej vete

výrokovej časti prvostupňového rozsudku, zodpovedala tomu i právna kvalifikácia, bez ohľadu na presvedčenie obvineného, že nebolo jednoznačne preukázané, že sa nedopustil skutkov uvedených v obžalobe.

V súvislosti s námietkou obvineného, že napadnuté rozhodnutia okresného aj krajského súdu neobsahujú riadne odôvodnenie, nakoľko neposkytujú jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkové otázky, je potrebné uviesť, že obsah požiadavky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia je v Trestnom poriadku vyjadrený v § 168 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého ak rozsudok obsahuje odôvodnenie, súd v ňom stručne uvedie, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu. Ak rozsudok obsahuje ďalšie výroky, treba odôvodniť aj tieto výroky. Keďže ustanovenie § 168 ods. 1 Trestného poriadku platí primerane i pre uznesenie (§ 176 ods. 2 Trestného poriadku), treba rovnako dôsledne trvať na uvedených požiadavkách pre všetky rozhodnutia vydané v prvostupňovom či odvolacom konaní. Na druhej strane takúto požiadavku nemožno chápať spôsobom, že zahŕňa právo účastníka konania byť pred súdom úspešný, prípadne právo na vydanie rozhodnutia v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04) alebo s navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), preto nie je porušením práva na súdnu ochranu ani práva na spravodlivý proces, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka a jeho návrhu nevyhovie, ak je takéto rozhodnutie v súlade s objektívnym právom. Reálne uplatnenie týchto práv totiž nielenže neznamená právo na úspech v konaní, ale ani nárok na to, aby všeobecné súdy preberali, alebo riadili sa výkladom právnych predpisov, ktorý predkladá účastník (IV. ÚS 340/04). Ústavný súd vo svojej judikatúre tiež konštatoval, že postup súdu vychádzajúci z aplikácie konkrétnej zákonnej procesnoprávnej úpravy nemožno hodnotiť ako nezákonný (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Váda nedostatku dôvodov rozhodnutia sama o sebe nemusí vždy disponovať potrebnou intenzitou smerujúcou k porušeniu ústavných práv. Túto skutočnosť je potrebné posudzovať vždy individuálne pre konkrétny prípad a so zreteľom na charakter konania (II. ÚS 373/08). Takú intenzitu zásahu, ktorá je spôsobilá privodiť porušenie ústavných práv, dosahuje odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré neuvádza žiadnu argumentáciu, na základe ktorej by bolo možné zistiť rozsah porušenia práva, prípadne také, v ktorom dôvody, na ktorých je založené, absentujú, sú zjavne protirečivé, alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, alebo ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (I. ÚS 344/10, III. ÚS 305/08). K porušeniu ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu môže však dôjsť aj tým, že by sa súd pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (IV. ÚS 182/09).

Po preskúmaní rozhodnutí súdov nižšieho stupňa najvyšší súd dospel k záveru, že tieto parametre riadne a dostatočne odôvodneného rozhodnutia spĺňajú. Odôvodnenie prvostupňového rozsudku obsahuje nielen úvodnú popisnú časť (v ktorej sa okrem iného uvádza, ktoré dôkazy súd vykonal jednak ich vymenovaním, jednak rozsiahlym popisom ich obsahu, konkrétne výpovedí obvineného, poškodenej, svedkov W. I., W. P., S. Z., N. P., K. K., Q. K., K. K., Q. P., D. J., W. J., N. N., S. K., K. D., vyjadrení strán konania k výpovediam, skutočnosti vyplývajúce z listinných dôkazov, najmä zo záverov znaleckého posudku z odvetvia chirurgie a traumatológie, odborného vyjadrenia z 7. januára 2015 vypracovaného MUDr. Pavlom Mrázom, NsP Brezno, n.o., záverov znaleckého posudku z odvetvia psychiatrie, záverov znaleckého posudku znalca z odvetvia klinickej psychológie detí a dospelých, záverov znaleckého posudku znalkyne z odvetvia klinickej a poradenskej psychológie detí a dospelých a výpovede znalkyne Mgr. Eleonóry Kúdelkovej, záverov znaleckého posudku znalkyne z odvetvia klinickej psychológie detí a dospelých a výpovede znalkyne PhDr. Martiny Bečkovej a ďalších listinných dôkazov), ale i spôsob a rozsah, akým súd hodnotil dôkazy, záver, ku ktorému dospel, vrátane úvah, ktoré ho k nemu viedli, napokon i rozbor subjektívnej a objektívnej stránky trestných činov a skutočností, pre ktoré obvinený znaky skutkovej podstaty trestných činov, z ktorých bol uznaný za vinného, naplnil. Odôvodnenie obsahuje jasné a logické úvahy súdu k tomu, prečo neuveril obrane obvineného. V závere odôvodnenia sa súd v nadväznosti na odôvodnenie výroku o vine vysporiadal aj s

východiskami pre závery o druhu a výmere trestu, so zohľadnením kritérií podľa § 34 Trestného zákona, a tiež osobných pomerov obvineného, možností jeho nápravy, okolností spáchania skutku a účelu trestu. Pokiaľ ide o rozhodnutie odvolacieho súdu, rovnako mu nemožno vytknúť nedostatok riadneho odôvodnenia. V danom prípade sa Krajský súd v Banskej Bystrici v otázke viny a trestu obvineného X. K. stotožnil so skutkovými i právnymi závermi Okresného súdu Brezno. Súdny prvý i druhý stupeň výstižne a dostačujúco odôvodnili, čo ich viedlo k vydaniu rozhodnutia, rozhodnutia preto nevykazujú znaky arbitrárnosti a odôvodnenia súdu prvého i druhého stupňa ako celok spĺňajú parametre zákonného odôvodnenia podľa § 168 ods. 1 Trestného poriadku.

Vzhľadom na vyššie uvedené, námietka obvineného, že okresný súd pripustil pochybnosti ohľadom skutkových zistení a svoje rozhodnutie oprel iba o právne záväzný názor odvolacieho súdu a závery znaleckého posudku PhDr. Martiny Bečkovej, a preto mala byť aplikovaná zásada in dubio pro reo, je irelevantná. Argumenty obvineného voči nesprávne zistenému skutkovému stavu a následne nesprávneho právneho posúdenia konania obvineného nenapĺňuje dovolací dôvod tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné dodať, že obvinenému bol právoplatne uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednanú trestnú činnosť pripúšťa a tento zároveň nevybočuje z rámca zákonom stanovenej trestnej sadzby, pričom tiež nebolo zistené ani porušenie žiadneho hmotnoprávneho ustanovenia kogentnej povahy viažuceho sa k rozhodovaniu o treste, ktoré by bolo podraditeľné pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“ zakladajúceho dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Dovolací súd nezistil žiaden dovolací dôvod, na základe ktorého by mohol vyhovieť obvinenému a zrušiť napadnuté rozhodnutie, a preto dovolanie obvineného ako nedôvodné odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.